

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Σχολή Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας & Εφαρμοσμένων Οικονομικών
Τμήμα Γεωγραφίας

**“Η Κοινή Αγροτική Πολιτική, 1957 – 2020:
σημασία, εξέλιξη και προοπτικές”**

- ❑ Η **Κοινή Αγροτική Πολιτική** (ΚΑΠ) αποτελεί **μία από τις παλαιότερες και σημαντικότερες πολιτικές** που υλοποιούνται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την δημιουργία της (μέσα δεκαετίας 1950) μέχρι και σήμερα έχει υποστεί θεμελιώδεις αναθεωρήσεις, οι οποίες φανερώνουν τη δυνατότητά της να προσαρμοστεί στις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες, καθώς και στις προσδοκίες και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.
- ❑ **Δημιουργήθηκε** με σκοπό τη διαμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας και ελέγχου της Κοινής Αγοράς Αγροτικών Προϊόντων στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και εξελίχθηκε σε μία σύγχρονη και πολυδιάστατη πολιτική που δίνει έμφαση:
 - Στην ανταγωνιστικότητα του Αγροτικού Τομέα και τον προσανατολισμό του στις ανάγκες της αγοράς.
 - Στην ενίσχυση του εισοδήματος του αγροτικού πληθυσμού.
 - Στην προστασία του περιβάλλοντος.
 - Στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών
- ❑ **Δομή Παρουσίασης:**
 - ✓ Μέρος 1^ο: Η ΚΑΠ 1957-2027
 - ✓ Μέρος 2^ο: Η Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης στην Ε.Ε.
 - ✓ Μέρος 3^ο: Η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER

- i. **Πολιτικοί Λόγοι:** η επιθυμία των ιδρυτικών κρατών μελών της Κοινότητας για οικονομική ενοποίηση (ενιαία κοινοτική αγορά) καθιστούσε αναγκαία και την διαμόρφωση κοινής πολιτικής, η οποία θα παρείχε ρυθμιστικό πλαίσιο για την παραγωγή και διακίνηση αγροτικών προϊόντων.
 - ☐ Κατά τη δεκαετία του 1950, κάθε ένα από τα ιδρυτικά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ασκούσε διαφορετική εθνική αγροτική πολιτική.
 - ☐ Το περιεχόμενο και τα επιμέρους μέτρα που υλοποιούνταν διέφεραν ανάλογα με το είδος των αγροτικών προϊόντων και χαρακτηριστικά τους αλλά και την εθνική στρατηγική, ωστόσο
 - ☐ ο κρατικός παρεμβατισμός (εγγυημένες τιμές, επιδοτήσεις εξαγωγών, περιορισμός ποσοτήτων κ.α.) και προστατευτισμός (δασμοί και ποσοστώσεις στα ομοειδή εισαγόμενα προϊόντα) ήταν έντονος.
- ii. **Διεθνείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις.**
 - ☐ Την ίδια περίοδο στο πλαίσιο της GATT (νυν ΠΟΕ) πραγματοποιούνταν οι αρχικές διαπραγματεύσεις για την απελευθέρωση του παγκόσμιου εμπορίου, συνεπώς ήταν προς όφελος των κρατών μελών να εκπροσωπηθούν σε αυτές με ενιαίες θέσεις.
- iii. **Κοινωνικοί Λόγοι:**
 - ☐ η εξασφάλιση διατροφικής αυτάρκειας και κατά συνέπεια η προστασία των ευρωπαϊών καταναλωτών από ενδεχόμενες διακυμάνσεις της διαθεσιμότητας και της τιμής των αγροτικών προϊόντων σε παγκόσμιο επίπεδο,
 - ☐ καθώς και η στήριξη των ευρωπαϊών παραγωγών λόγω των ιδιοτελειών της γεωργικής δραστηριότητας που προαναφέρθηκαν

☐ Διαρθρωτικά Χαρακτηριστικά

i. Σε επίπεδο αγροτικής εκμετάλλευσης

- Μεγάλος αριθμός αγροτικών εκμεταλλεύσεων / παραγωγών
- Μικρές σε μέγεθος αγροτικές εκμεταλλεύσεις
- Γεωγραφική διασπορά των καλλιεργούμενων εκτάσεων

ii. Σε επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού

- Γήρανση εργατικού δυναμικού
- Χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο

☐ Εξάρτηση από το περιβάλλον

- Εποχικότητα παραγωγικής διαδικασίας και παραγόμενου προϊόντος
- Εξάρτηση από τις καιρικές συνθήκες
- Αυξημένος κίνδυνος αποτυχίας στην παραγωγική διαδικασία

☐ Οικονομικά Χαρακτηριστικά

- Ανελαστική ζήτηση και ανελαστική προσφορά
- Εισοδηματική ελαστικότητα < 1
- Έλλειψη ελέγχου της παραγόμενης ποσότητας
- Υψηλή εξειδίκευση παραγωγικών συντελεστών

- ❑ **Η Συνθήκη της Ρώμης (25^η Μαρτίου 1957), άρθρα 38-49**
- ❑ **Στο άρθρο 38** αναφέρεται ότι η Κοινή Αγορά θα επεκταθεί και στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεύματα),
- ❑ **Στο άρθρο 39 ορίζονται οι στόχοι της ΚΑΠ**
 1. Αύξηση της παραγωγικότητας με προώθηση της τεχνολογικής προόδου, εξασφάλιση της ανάπτυξης της γεωργικής παραγωγής και βελτίωση της χρήσης των παραγωγικών μέσων.
 2. Εξασφάλιση ικανοποιητικού βιοτικού επιπέδου στον αγροτικό πληθυσμό με αύξηση των αμοιβών.
 3. Σταθεροποίηση των αγορών.
 4. Εξασφάλιση διαθεσιμότητας τροφίμων.
 5. Εξασφάλιση της διάθεσης των προϊόντων σε λογικές τιμές για τους καταναλωτές.
- ❑ **Στο άρθρο 41 προβλέφθηκε η αναγκαιότητα αναδιάρθρωσης του γεωργικού τομέα.**
- ❑ **Ωστόσο, η Συνθήκη της Ρώμης δεν εξειδίκευσε στις αρχές και στα επιμέρους μέτρα, αφήνοντας αναπάντητο το ερώτημα αναφορικά με την επίτευξη των ανωτέρων αντικρουόμενων στόχων.**

☐ Οι συζητήσεις για την εξειδίκευση της ΚΑΠ ξεκίνησαν στη Stressa (3-12/07/1958)

☐ Καθιέρωση Αρχών της ΚΑΠ

1. **Δημοσιονομική Αλληλεγγύη:** σημαίνει ότι τα κράτη μέλη είναι αλληλεγγύως υπεύθυνα για τις χρηματοοικονομικές συνέπειες της πολιτικής των γεωργικών αγορών.
2. **Κοινοτική Προτίμηση:** τα προϊόντα ευρωπαϊκής προέλευσης προτιμώνται σχετικά με τα εισαγόμενα, κατά τρόπον ώστε να προστατεύεται η κοινή αγορά από εισαγωγές με χαμηλές τιμές, καθώς και από τις διακυμάνσεις των παγκόσμιων τιμών.
3. **Ενιαίες τιμές και ελεύθερη διακίνηση αγροτικών προϊόντων (ενότητα της αγοράς):** στο εσωτερικό της Κοινότητας διαμορφώνονται συνθήκες ενιαίας αγοράς για τα αγροτικά προϊόντα, χάρη στην κατάργηση των δασμών, φόρων και συναφών μέτρων, καθώς και των ποσοτικών περιορισμών στις ανταλλαγές (ποσοστώσεις, μονοπώλια εισαγωγής, κλπ.).

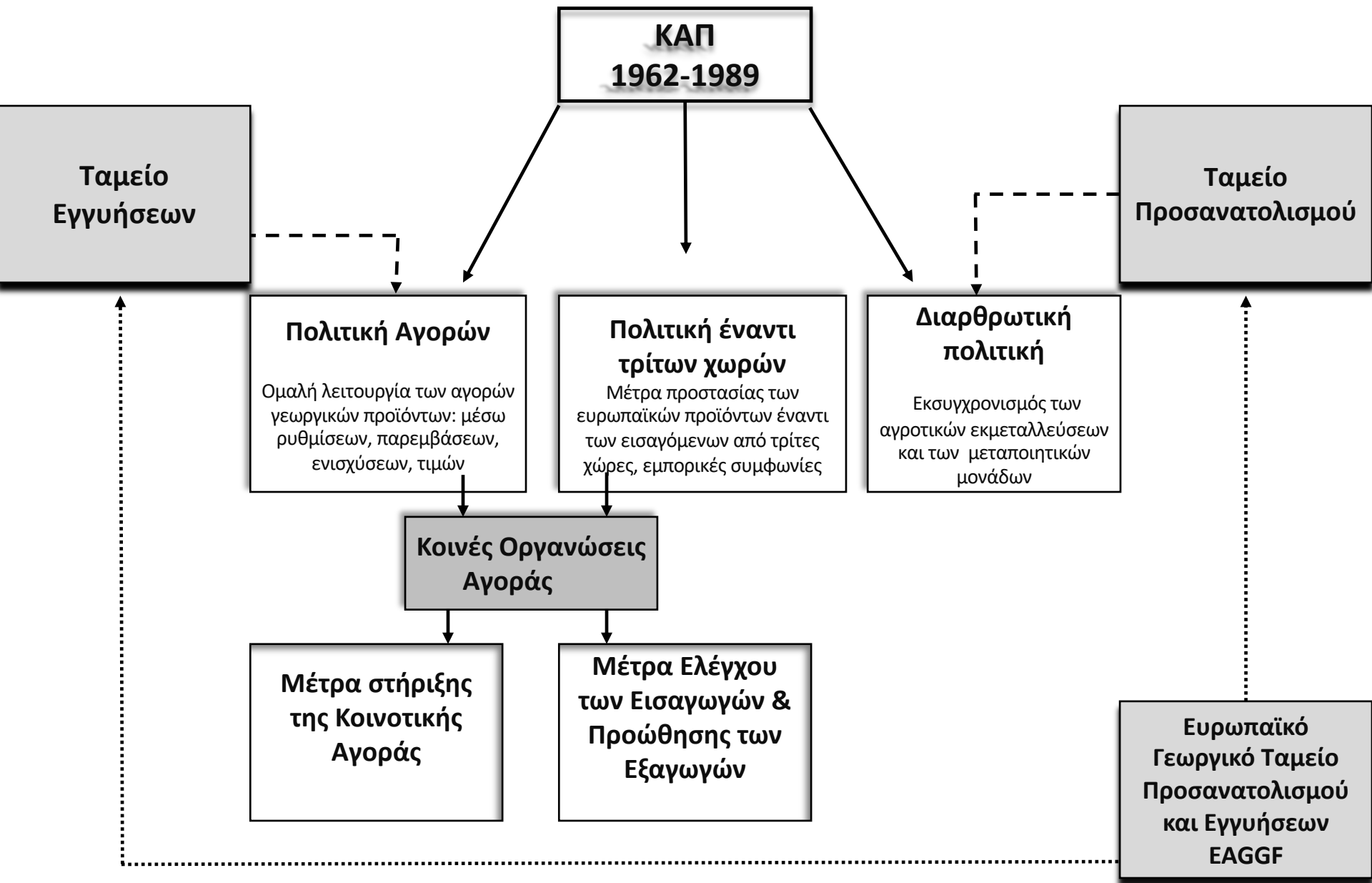
❑ Κοινή Οργάνωση της Αγοράς (ΚΟΑ) κατά προϊόν

I. Γενικά στοιχεία

- Οι Κοινές Οργανώσεις Αγοράς συνιστούν θεμελιώδες στοιχείο της ΚΑΠ, καθώς αποτελούσαν το βασικό μηχανισμό άσκησης της.
- Σχεδιάστηκαν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να προωθούν τους στόχους της ΚΑΠ και να συμβαδίζουν με τις τρεις βασικές αρχές.
- Οι μεταξύ τους διαφορές πηγάζουν:
 - α) από τα μέτρα πολιτικής που εφάρμοζαν τα Κράτη μέλη πριν τη δημιουργία της ΚΑΠ στο πλαίσιο της στήριξης και της προστασίας κάθε προϊόντος και
 - β) από τις ιδιομορφίες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε προϊόντος.

II. Δομή των ΚΟΑ

- **Ο μηχανισμός των ΚΟΑ στηριζόταν σε δύο πυλώνες, ήτοι:**
 - α. Μέτρα στήριξης και ελέγχου της Εσωτερικής Αγοράς και
 - β. Μέτρα ελέγχου των εισαγωγών και προώθησης των εξαγωγών.

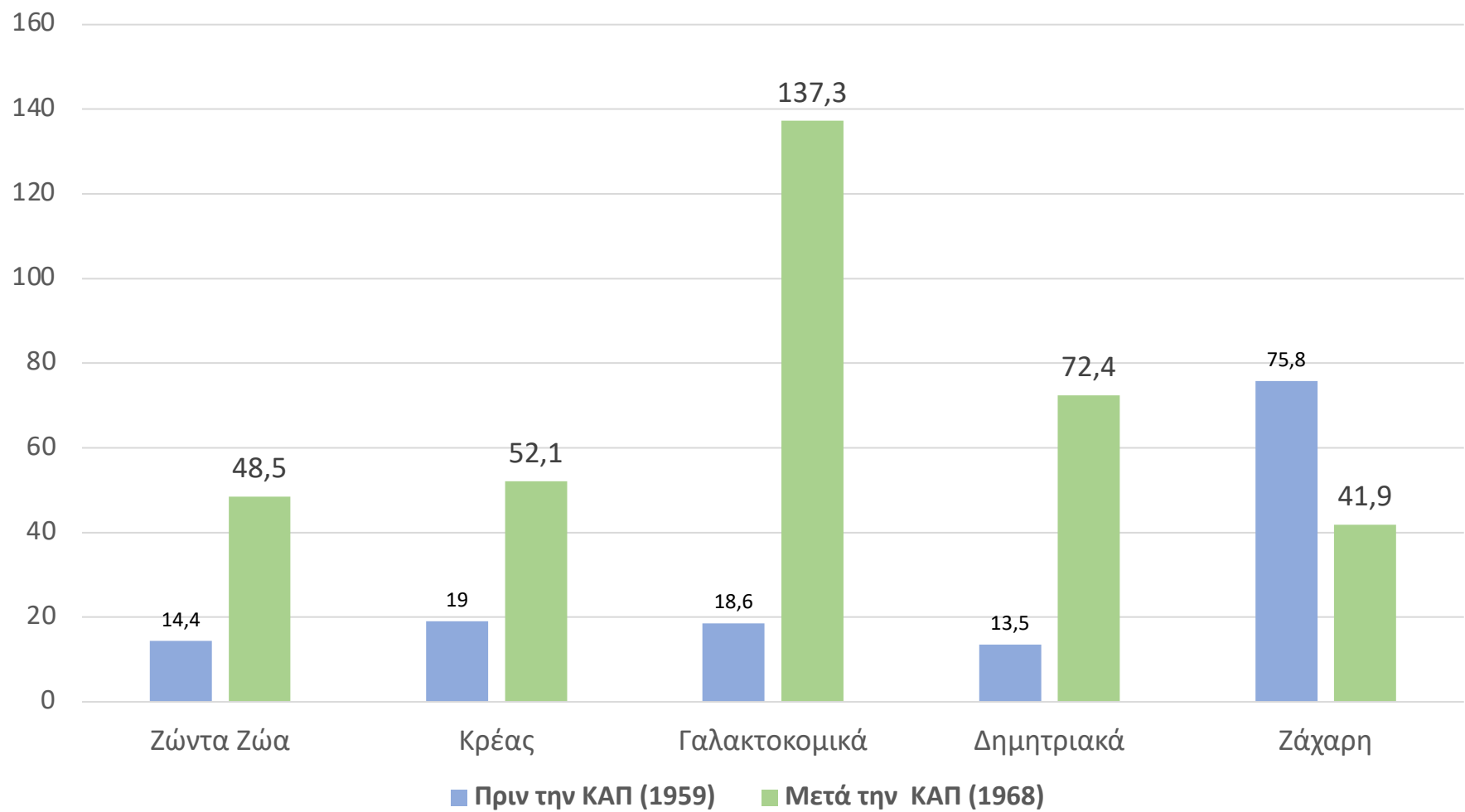

Η πρώτη περίοδος υλοποίησης της ΚΑΠ, 1963-1970

- ❑ Οι ευρωπαίοι αγρότες ανταποκρίθηκαν θετικά στις μεταβολές που εισήγαγε η Κοινή Αγροτική Πολιτική και προσαρμόστηκαν εξαιρετικά στο νέο πλαίσιο, ξεπερνώντας τις προσδοκίες και τις εκτιμήσεις των αρμόδιων ευρωπαϊκών οργάνων, αναφορικά με το **μέγεθος των παραγόμενων ποσοτήτων αγροτικών προϊόντων και με το κόστος της εφαρμογής της κοινής πολιτικής εγγυήσεων τιμών.**
- ❑ Τα ισχυρά οικονομικά κίνητρα, η εξασφαλισμένη απορρόφηση της παραγόμενης ποσότητας και ο προστατευτισμός έναντι των εισαγόμενων προϊόντων δημιούργησαν ένα ασφαλές και σταθερό οικονομικό περιβάλλον και οδήγησαν στην κατακόρυφη αύξηση της παραγωγής αγροτικών προϊόντων.
- ❑ Ωστόσο, στα τέλη της δεκαετίας του 1960 πρωτοεμφανίστηκαν στρεβλώσεις στην αγορά, οι οποίες ανέδειξαν τις αδυναμίες και τις αστοχίες της ΚΑΠ.
- ❑ **Τα ζητήματα εντοπίζονται:**
 - **Στον εκτροχιασμό του προϋπολογισμού της ΚΑΠ** (η σύνδεση της στήριξης του εισοδήματος των παραγωγών με τον όγκο της παραγόμενης ποσότητας σε συνδυασμό με τα μέτρα στήριξης των επιμέρους ΚΟΑ κατέστησε το κόστος δυσβάσταχτο).
 - **Στη διεύρυνση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων μεταξύ αγροτικών περιοχών και αγροτικών εκμεταλλεύσεων** (οι μεγάλοι παραγωγοί ευνοούνται δυσανάλογα σε σχέση με τους μικρούς παραγωγούς και δεν διασφαλίζεται «δίκαιο» επίπεδο διαβίωσης σε περιφέρειες της Κοινότητας με ιδιομορφίες και μειονεκτήματα).
 - **Στις αντιδράσεις από τις τρίτες χώρες** (διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της GATT – Γύρος του Kennedy 1964-1967- περί χαλάρωσης της δασμολογικής προστασίας).
 - **Στις αντιδράσεις από τις υπόλοιπες κοινωνικές ομάδες.**

Η πρώτη περίοδος υλοποίησης της ΚΑΠ, 1963-1970

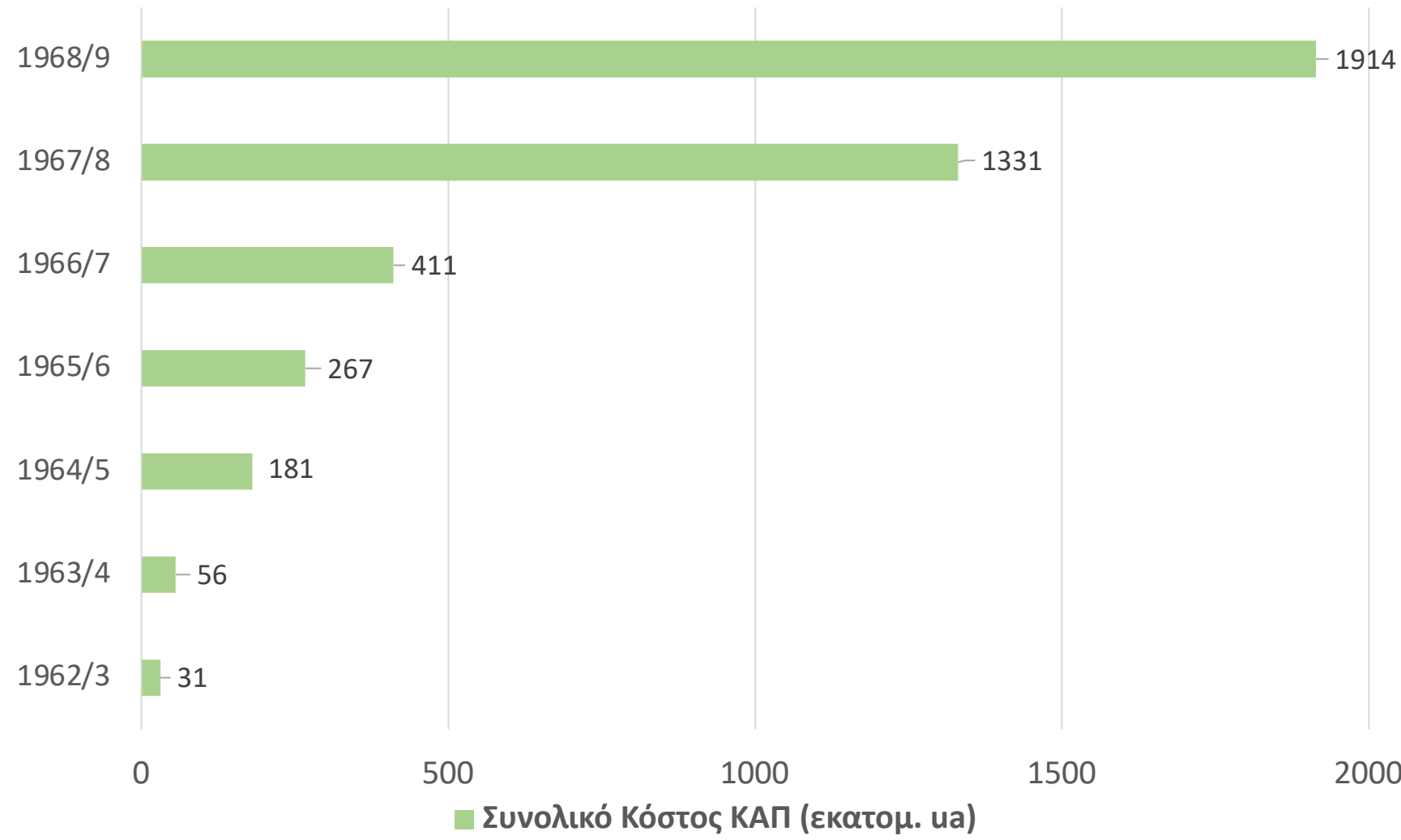
Προστασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση έναντι Εισαγωγών πριν και μετά την ΚΑΠ
(επίπεδο προστασίας σε %)

Πηγή: Hill, B.E. “The Cap. Past, present and future”, Methuen & Co Ltd., 1984, σελ. 26, όπως αναφέρουν οι Λιανός κ.α. «Αγροτική Οικονομική: θεωρία και πολιτική», Εκδόσεις Μπένου, 1998, σελ. 424

Η πρώτη περίοδος υλοποίησης της ΚΑΠ, 1963-1970

Η αύξηση στις δαπάνες του ΕΦΓΓΑ (1962/3-1968/9)
σε εκατομμύρια ια

- ❑ **Το σχέδιο Mansholt (21-12-1968)** έκανε εκτεταμένη αναφορά στις προβληματικές συνθήκες που επικρατούσαν την περίοδο εκείνη στον κλάδο της γεωργίας και υποστήριζε ότι για την αντιμετώπιση των ανωτέρω ζητημάτων ήταν αναγκαία η ευρύτερη γεωργική μεταρρύθμιση, η οποία θα έδινε έμφαση σε **αναγκαίες διαρθρωτικές αλλαγές του γεωργικού τομέα, με απώτερο στόχο τη μείωση του κόστους παραγωγής.**
- ❑ **Οι αναγκαίες διαρθρωτικές αλλαγές που προτείνονταν εστίαζαν:**
 1. **Στην αναγκαία αύξηση του μεγέθους της αγροτικής εκμετάλλευσης**
 2. **Στη μείωση της συνολικής καλλιεργούμενης γης στην Κοινότητα** (η γη που θα αποσυρόταν θα ήταν προτιμότερο να χρησιμοποιηθεί για αναδάσωση ή κατασκευή χώρων παροχής υπηρεσιών).
 3. **Στη μείωση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα** (οικονομικά κίνητρα για αποχώρηση γεωργών).
 4. **Στην επιμόρφωση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα.**
- ❑ **Το σχέδιο Mansholt** αποτέλεσε τη βάση για την επέκταση της δράσης της ΚΑΠ πέρα από την πολιτική στήριξης των τιμών σε **δράσεις στο πλαίσιο της πολιτικής αγροτικών διαρθρώσεων,**
- ❑ **η οποία θεωρούνταν ως δευτερεύουσας σημασίας,** παρόλο που στα άρθρα 39 και 41 της Συνθήκης της Ρώμης προβλεπόταν ρητά η ανάγκη εκσυγχρονισμού του πρωτογενούς τομέα.

☐ Βασικές αρχές της Κοινής Διαρθρωτικής Πολιτικής ήταν οι εξής:

- i. Εκσυγχρονισμός των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.
- ii. Ενίσχυση των μειονεκτικών περιοχών και εκμεταλλεύσεων.
- iii. Παρέμβαση στην παραγωγική διαδικασία και αναδιάρθρωση της παραγωγής ορισμένων προϊόντων.
- iv. Ενίσχυση της εμπορίας και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων – εκσυγχρονισμός της αλυσίδας.

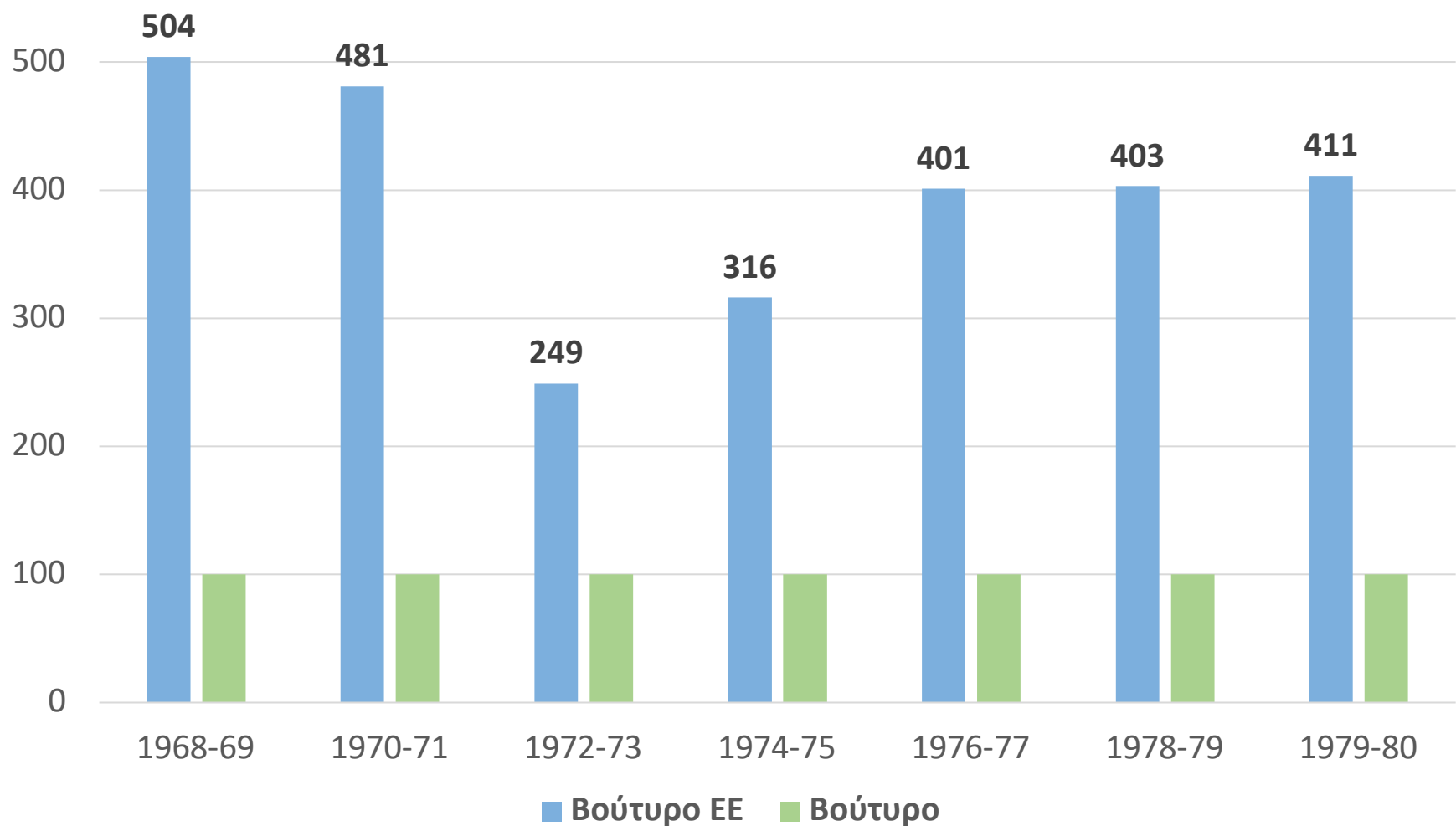
☐ Θεσμικό πλαίσιο:

- ✓ Οδηγία: 159/72 ΕΟΚ, εκσυγχρονισμός των εκμεταλλεύσεων.
- ✓ Οδηγία: 160/72 ΕΟΚ, ενθάρρυνση για παύση της γεωργικής δραστηριότητας.
- ✓ Οδηγία: 161/72 ΕΟΚ, ενημέρωση και επαγγελματική εκπαίδευση των παραγωγών.
- ✓ Οδηγία: 268/75 ΕΟΚ, στήριξη γεωργίας στις Λιγότερο Ευνοημένες Περιοχές.
- ✓ Οδηγία: 355/77 ΕΟΚ, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων.

❖ Οι αλλαγές στις ΚΟΑ

- i. Εισαγωγή τέλους συνυπευθυνότητας η οποία αποσκοπούσε στη μείωση των δαπανών στήριξης.
- ii. Μέγιστες εγγυημένες ποσότητες
- iii. Ποσοστώσεις στην παραγωγή (γάλα 1984).

Τιμή βουτύρου στην ΕΕ ως ποσοστό της τιμής σε παγκόσμιο επίπεδο (1968-1980)

Πηγή Δεδομένων: Ritson, C. (1998) The history and development of the CAP, 1945-1990 in Ritson C. and Harvey D.R. (eds) *The Common Agricultural Policy*, Biddles Limited, Guildford, 1-8

Γενικά:

- ❖ Ο αρμόδιος Επίτροπος για τη Γεωργία στην Ε.Ε., Macsharry, πρότεινε το 1992 μία σειρά μέτρων που αποσκοπούσαν στην αναθεώρηση της ΚΑΠ.
- ❖ Η αναθεώρηση Macsharry, της οποίας η εφαρμογή ξεκίνησε το 1994, αποτέλεσε την πρώτη ουσιαστική μεταρρύθμιση που πραγματοποιήθηκε στην ΚΑΠ και σηματοδότησε:
 - i. **Τη μεταστροφή της ΚΑΠ από την στήριξη των αγορών στην στήριξη του παραγωγού.**
 - ii. **Την εισαγωγή φιλικών προς το περιβάλλον μέτρων και δράσεων**
- ❖ Για πρώτη φορά λήφθηκε η απόφαση για μείωση της τιμής στήριξης των αγορών βασικών προϊόντων ενώ ως αντιστάθμισμα για την συνεπαγόμενη μείωση του εισοδήματός τους, αποφασίστηκε η καταβολή στους παραγωγούς η άμεσων εισοδηματικών αποζημιώσεων.
- ❖ Παράλληλα, προβλέφθηκαν μία σειρά μέτρων τα οποία ενθάρρυναν τους παραγωγούς να υιοθετήσουν φιλικές προς το περιβάλλον καλλιεργητικές πρακτικές.
- ❖ Βαρύτητα στην παραγωγή ποιοτικών και ασφαλών τροφίμων.
- ❖ Η αναθεώρηση Macsharry προώθησε μία σειρά από διαρθρωτικές μεταβολές στον αγροτικό τομέα, αποτέλεσε το σημείο εκκίνησης για την αποσύνδεση των καταβαλλόμενων ενισχύσεων από τον όγκο της παραγωγής και επιχείρησε να συνδέσει γεωργική δραστηριότητα με το φυσικό περιβάλλον.

- ✓ Οι μεταρρυθμίσεις που εισήγαγε η αναθεώρηση του 1992 θεωρήθηκε σε γενικές γραμμές επιτυχημένη και αποτέλεσε το υπόδειγμα για τις επόμενες αναθεωρήσεις.
- ✓ Ωστόσο, οι πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο δημιούργησαν μία σειρά από νέες προκλήσεις τις οποίες η ΕΕ καλούνταν να αντιμετωπίσει:
 - i. Η προετοιμασία για το νέο νόμισμα έθετε νέους δημοσιοοικονομικούς περιορισμούς.
 - ii. Η ανάγκη περαιτέρω αναμόρφωσης της ΚΑΠ και ειδικότερα του μηχανισμού στήριξης των τιμών.
 - iii. Η ανάγκη για εκ νέου νομιμοποίηση της ΚΑΠ ενόψει της διεύρυνσης προς τις δέκα νέες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.
 - iv. Ο νέος γύρος διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.
 - v. Ο αυξανόμενος ανταγωνισμός από τα εισαγόμενα προϊόντα τρίτων χωρών.
- ✓ Τα νέα δεδομένα κατέστησαν επιβεβλημένη τη νέα προσαρμογή της ΚΑΠ, η οποία επιτεύχθηκε τον Μάρτιο του 1999 στο Βερολίνο με την υπογραφή του «Προγράμματος Δράσης 2000 – Agenda 2000» και την έκδοση του κανονισμού «ομπρέλα» 1257/99 Ε.Ε. για την αγροτική ανάπτυξη.

- ❑ Η νέα αγροτική πολιτική στρέφεται προς τους καταναλωτές και παράλληλα δίνει τη δυνατότητα στους αγρότες να παράγουν να προϊόντα που έχουν ζήτηση στην αγορά ώστε να διασφαλίζεται η σταθερότητα του εισοδήματός τους και ένα καλό για εκείνους βιοτικό επίπεδο.
- ❑ Μέσα από τη νέα πολιτική για τον αγροτικό τομέα η Ευρωπαϊκή Ένωση εξασφαλίζει ότι τα γεωργικά προϊόντα της θα είναι παρόντα στις παγκόσμιες αγορές και ότι θα παράγονται με ασφάλεια αλλά και με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον.
- ❑ Επιπλέον, η Ένωση δίνει ώθηση και κίνητρα για την ανάπτυξη της υπαίθρου συμβάλλοντας στη διατήρηση δυναμικών αγροτικών κοινοτήτων προκειμένου αυτές να μπορούν με τη σειρά τους να δημιουργούν ευκαιρίες απασχόλησης.

- i. **Καθεστώς ενιαίας ενίσχυσης:** αντικαθιστά τις περισσότερες άμεσες ενισχύσεις, χορηγείται ανά εκμετάλλευση και είναι αποδεσμευμένη από το είδος και την ποσότητα της παραγωγής.
- ii. **Ελάχιστο όριο για τη χορήγηση άμεσων ενισχύσεων:** μη χορήγηση ενισχύσεων στους παραγωγούς που λαμβάνουν ετησίως ένα ελάχιστο ποσό ή κατέχουν ένα ελάχιστο μέγεθος εκμετάλλευσης.
- iii. **Διαφοροποίηση:** περισσότερα από 300.000€ ετησίως και μεταφορά των ποσών σε δράσεις του 2^{ου} πυλώνα. διατήρηση του μέτρου της διαφοροποίησης και αύξηση της παρακράτησης κατά 7% το 2009, 8% το 2010, 9% το 2011 και 10% το 2012. Παράλληλα παρακράτηση 4% στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις που εισπράττουν
- iv. **Πολλαπλή συμμόρφωση:** τήρηση των Κοινοτικών Κανονισμών και Οδηγιών αναφορικά με την διαβίωση του ζωικού κεφαλαίου, την προστασία του περιβάλλοντος και τη δημόσια υγεία. Κατάργηση ασαφών προτύπων και προτύπων που δεν συνδέονται με την ευθύνη του γεωργού, δεν είναι ενδεδειγμένα ή είναι ασαφή.
- v. **Σύστημα παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις:** τα Κ-Μ καθορίζουν τα αντικειμενικά κριτήρια και τις κατηγορίες των παραγωγών που έχουν προτεραιότητα αναφορικά με την πρόσβαση τους στο σύστημα.
- vi. **Κατάργηση των ποσοστώσεων στο γάλα έως τον Απρίλιο του 2015**
- vii. **Κατάργηση της απαίτησης της υποχρεωτικής αγρανάπαυσης στις αροτραίες καλλιέργειες.**

- Η ΚΑΠ 2014-2020 ακολουθεί την πορεία των επιτυχημένων μεταρρυθμίσεων που πραγματοποιήθηκαν από το 1992 και έπειτα.
- Οι νέες προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει είναι:
 - ✓ **Οικονομικές** (ασφάλεια τροφίμων και παγκοσμιοποίηση, μείωση της παραγωγικότητας, αστάθεια τιμών αγροτικών προϊόντων και τη θέση των παραγωγών στη διατροφική αλυσίδα)
 - ✓ **Περιβαλλοντικές** (ποιότητα υδάτινων και εδαφικών πόρων, βιοποικιλότητα και διαθεσιμότητα φυσικών πόρων)
 - ✓ **Χωρικές** (οι αγροτικές περιοχές αντιμετωπίζουν οικονομικά, κοινωνικά και δημογραφικά ζητήματα)
- Διατηρεί τους δύο πυλώνες αλλά αυξάνει τους δεσμούς μεταξύ τους αποσκοπώντας σε μία ολοκληρωμένη προσέγγιση η οποία θα εξυπηρετεί τους εξής στόχους:
 - i. Βιώσιμη παραγωγή τροφίμων.
 - ii. Βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων και δράσεις για την κλιματική αλλαγή.
 - iii. Ισορροπημένη χωρική ανάπτυξη
- **Επιδιώκοντας ενίσχυση της:**
 - Ανταγωνιστικότητας
 - Αποτελεσματικότητας
 - Βιωσιμότητας

	2014-2020 Ceiling (Current Prices)	2014-2020 Ceiling (2011 Prices)
Pillar 1	312,74	277,85
Pillar 2	95,58	84,94
Total CAP	408,31	362,79

Source: DG Agriculture and Rural Development

Η νέα αρχιτεκτονική των άμεσων ενισχύσεων:

I. Υποχρεωτικές

- **Βασική ενίσχυση:** θα αποδίδεται με τη μορφή δικαιωμάτων στους παραγωγούς, σύμφωνα με το περιφερειακό μοντέλο
- **Πράσινη ενίσχυση:** θα αποδίδεται στους παραγωγούς που ακολουθούν φιλικές προς το περιβάλλον καλλιεργητικές πρακτικές πέραν αυτών που προβλέπονται στην πολλαπλή συμμόρφωση.
- **Ενίσχυση νέων αγροτών:** αγρότες με ηλικία <40 ετών και επαγγελματική κατάρτιση (προβλέπεται και συμπληρωματική από το 2^ο πυλώνα)

II. Προαιρετικές

- **Συνδεδεμένες ενισχύσεις:** τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να τις χορηγήσουν για να στηρίξουν συγκεκριμένα προϊόντα
- **Αναδιανεμητικές ενισχύσεις:** στρεμματική ενίσχυση, αποδίδεται για τα πρώτα ha της καλλιεργούμενης έκτασης- στοχεύει στις μικρές και μεσαίες αγροτικές εκμεταλλεύσεις.
- **Ενίσχυση Παραγωγών στις περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα:** στρεμματική ενίσχυση (συμπληρωματική του 2^{ου} πυλώνα)
- **Ενίσχυση μικρών παραγωγών:** απλοποίηση της διαδικασίας ενίσχυσής των μικρών παραγωγών.

Η γεωργική πολιτική της ΕΕ:

- θα στηρίζει 7 εκατομμύρια δικαιούχους σε ολόκληρη την ΕΕ
- θα παρέχει τρόφιμα υψηλής ποιότητας σε 450 εκατομμύρια Ευρωπαίους
- θα έχει προϋπολογισμό 336 δισ. €, το ένα τρίτο του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ
- θα συμβάλλει στη δράση για το κλίμα με περίπου το 40% του προϋπολογισμού της

Περισσότερη ευελιξία και στρατηγικός σχεδιασμός

Οι στόχοι πολιτικής καθορίζονται σε επίπεδο ΕΕ, αλλά ζητείται από κάθε κράτος μέλος να καταρτίσει το δικό του στρατηγικό σχέδιο ώστε να περιγράψει πώς σκοπεύει να επιτύχει τους στόχους σε επίπεδο ΕΕ:

- αναλύοντας τις ανάγκες και τα εργαλεία του
- προσδιορίζοντας δράσεις και στόχους
- περιγράφοντας τις ειδικές παρεμβάσεις που θα είναι διαθέσιμες στους γεωργούς

Οικολογικότερες γεωργικές πρακτικές

Μέσω οικολογικών προγραμμάτων θα παρέχονται ειδικές ενισχύσεις σε γεωργούς που υιοθετούν πρακτικές κλιματικά ευαίσθητες και φιλικές προς το περιβάλλον, σύμφωνα με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Παραδείγματα τέτοιων πρακτικών είναι:

- η βιολογική γεωργία
- η εναλλαγή καλλιεργειών
- η προστασία των πλούσιων σε άνθρακα εδαφών

Περισσότερο βάρος στις επιδόσεις

- Τα κράτη μέλη θα σχεδιάζουν τις παρεμβάσεις τους βασιζόμενα σε σαφή αποτελέσματα και θα υποβάλλουν εκθέσεις για τις επιδόσεις τους σε σχέση με τους στόχους του στρατηγικού σχεδίου.
- Οι γεωργοί θα λαμβάνουν οικονομική στήριξη υπό τον όρο ότι υιοθετούν πρακτικές που ωφελούν το κλίμα και το περιβάλλον.

Δέσμευση για τα κοινωνικά και τα εργασιακά δικαιώματα

- Τα κράτη μέλη θα δεσμευθούν να βελτιώσουν τον σεβασμό των κοινωνικών και εργασιακών συνθηκών των εργαζομένων στον γεωργικό τομέα.
- Οι γεωργικοί οργανισμοί πληρωμών σε κάθε κράτος μέλος θα επιβάλλουν ποινές στους εργοδότες που δεν τηρούν αυτούς τους κανόνες.

Πότε θα τεθούν σε ισχύ οι αλλαγές;

- 2021-2022: Μεταβατική περίοδος με παράταση των περισσότερων παλαιών διατάξεων και προετοιμασία για την καινούργια φάση
- 2023-2027: Εφαρμογή της αναθεωρημένης ΚΓΠ και των νέων κανόνων της

1962 European farm policy down the years

2012

1957

THE TREATY OF ROME CREATES THE EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY (a precursor of today's EU), between six western European countries. CAP is foreseen as a common policy, with the objectives to provide affordable food for EU citizens and a fair standard of living for farmers.

1962

THE COMMON AGRICULTURAL POLICY (CAP) IS BORN!
The essence of the policy is good prices for farmers. With every passing year, farmers produce more food. The shops are full of food at affordable prices. The first objective – food security – has been met.

1970s 1980s

THE CAP FALLS VICTIM TO ITS OWN SUCCESS.
Farms are so productive that they are producing more food than is needed. The surpluses are stored and lead to 'food mountains'. Several measures are introduced to bring production level closer to what the market needs.

1990s

THE CAP SHIFTS FROM MARKET SUPPORT TO PRODUCER SUPPORT.
Price support is scaled down, and replaced with direct aid payments to farmers. They are encouraged to be more environmentally-friendly. The reform coincides with the 1992 Rio Earth Summit which launches the principle of sustainable development.

Mid 1990s

THE CAP FOCUSES MORE ON FOOD QUALITY.
The policy introduces new measures to support farm investment, training, improved processing and marketing. Steps are taken to protect traditional and regional foods. The first European legislation on organic farming is being implemented.

2000

THE CAP CENTRES ON RURAL DEVELOPMENT.
The CAP puts more focus on the economic, social and cultural development of rural Europe. At the same time, the reforms started in the 1990s are continued to make farmers more market-oriented.

2003

THE CAP SHIFTS FROM PRODUCT SUPPORT TO PRODUCER SUPPORT.
Farmers now receive an income support payment, on condition that they look after the farmland and fulfil environmental, animal welfare and food safety standards.

Mid 2000s

THE CAP OPENS TO THE WORLD.
The EU becomes the world's largest importer from developing countries, importing more than the US, Japan, Australia and Canada combined. Under the 'everything but arms' regime the EU has given free market access to all least developed countries. No other developed country gives such openness, commitment, and real market access to developing country farmers.

2004 2007

THE EU FARMING POPULATION DOUBLES, FOLLOWING THE ENLARGEMENT
with 12 new countries. Eighteen years after the fall of the Berlin wall, the European Union numbers 27 member states and over 500 million citizens. EU's agricultural and rural landscape changes as well.

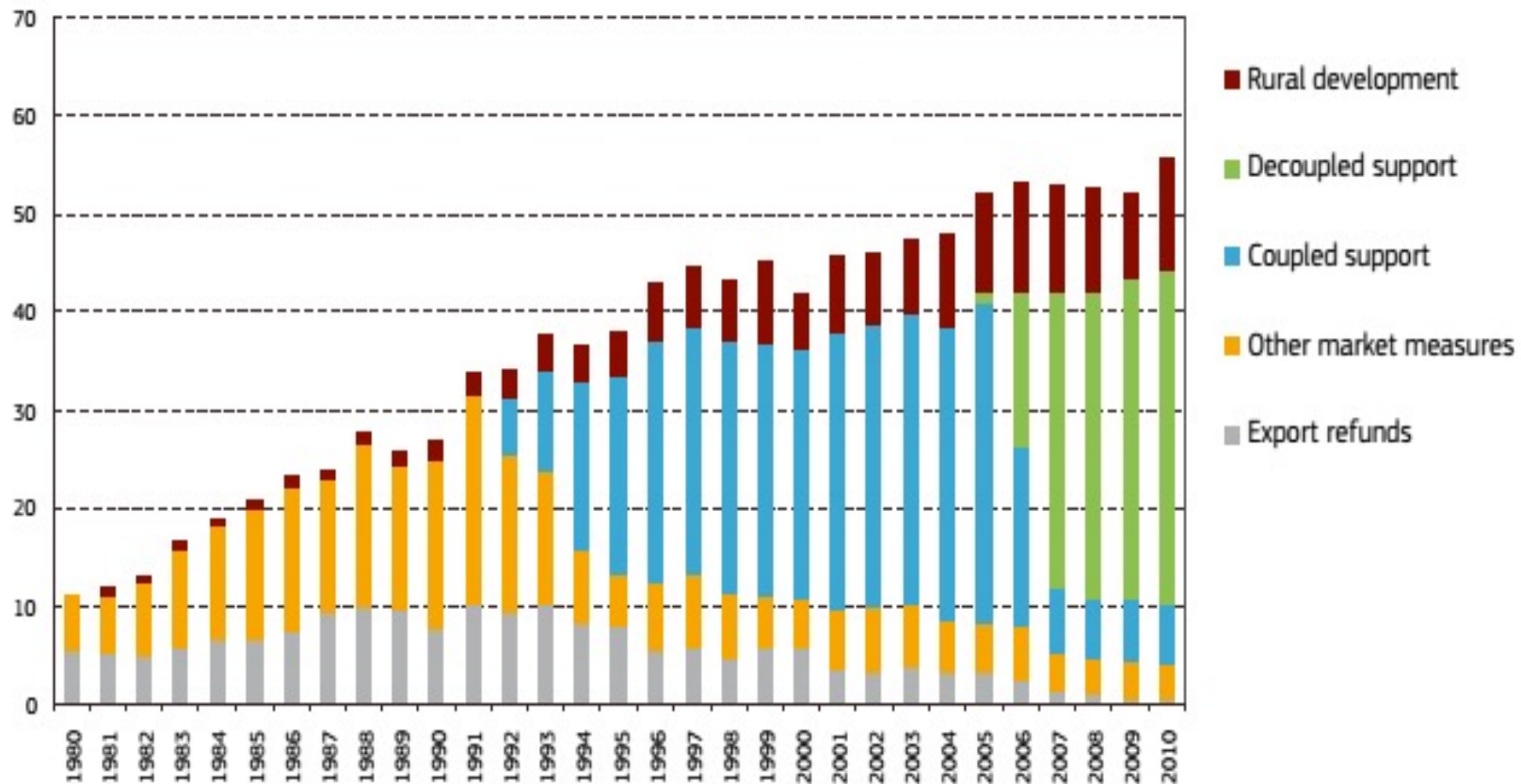

2011

A NEW CAP REFORM SEEKS TO STRENGTHEN THE ECONOMIC AND ECOLOGICAL COMPETITIVENESS
of the agricultural sector, promote innovation, combat climate change and support employment and growth in rural area.

The path of CAP expenditure 1980-2010

billion EUR (current prices)

Β. Η Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

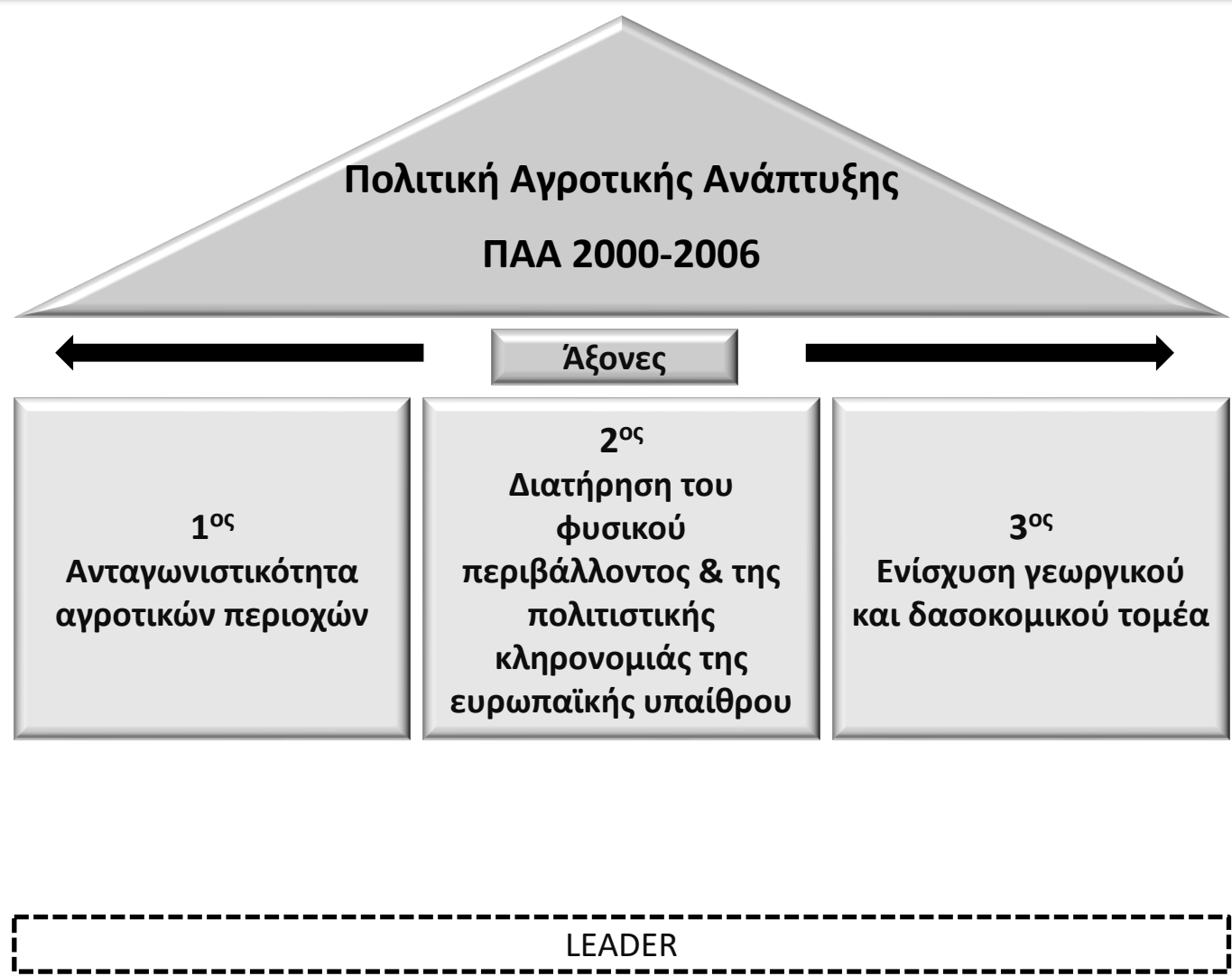

- Η Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ε.Ε., επίσημα θεσμοθετήθηκε με το Πρόγραμμα Δράσης 2000 – Agenda 2000 και τον κανονισμό ομπρέλα 1257/99.
- Η ΠΑΑ αποτελεί ζωτικής σημασίας πολιτική για την Ε.Ε., καθώς καλύπτει σχεδόν το 90% της επιφάνειάς της και επηρεάζει περισσότερο από το 50% του πληθυσμού της.
- Η θεσμοθέτησή της άλλαξε το οικοδόμημα της ΚΑΠ, καθώς πλέον η τελευταία αποτελείται από δύο πυλώνες, ήτοι:
 - i. 1^{ος} Πυλώνας: πολιτική στήριξης αγορών, άμεσων ενισχύσεων (αποσυνδεδεμένων από την παραγόμενη ποσότητα), κριτήρια συμμόρφωσης.
 - ii. 2^{ος} Πυλώνας: Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης
- Η ΠΑΑ στοχεύει:
στη δημιουργία ενός συνεκτικού και βιώσιμου πλαισίου που θα διασφαλίσει το μέλλον των αγροτικών περιοχών και θα προωθήσει τη διατήρηση και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης

- Η Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης στηρίζεται στις ακόλουθες αρχές:

- i. **Πολυλειτουργικότητα Γεωργίας:** η γεωργία μπορεί να συμβάλει στη βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών μέσα από την παραγωγή ασφαλών τροφίμων που πληρούν υψηλές ποιοτικές προδιαγραφές, ενώ με την υιοθέτηση φιλοπεριβαλλοντικών καλλιεργητικών πρακτικών συμβάλει στην διατήρηση, την προστασία και την ενίσχυση της ελκυστικότητας της ευρωπαϊκής υπαίθρου, παρέχοντας υπηρεσίες στις υπόλοιπες κοινωνικές ομάδες.
- ii. **Πολυτομεακότητα Αγροτικής Οικονομίας:** η γεωργία έχει κυρίαρχο ρόλο στην ύπαιθρο αλλά δεν αποτελεί τη μοναδική οικονομική δραστηριότητα, ενώ οι αγρότες δεν αποτελούν τη μοναδική κοινωνική ομάδα στην ύπαιθρο. Κάθε απόπειρα για αγροτική ανάπτυξη θα πρέπει να βασίζεται σε ολοκληρωμένες πολιτικές που συνδυάζουν την στήριξη όλων των τομέων και στοχεύουν σε όλες τις κοινωνικές ομάδες.
- iii. **Διαφάνεια:** απλούστευση της νομοθεσίας και διαύγεια στην κατάρτιση και διαχείριση προγραμμάτων.
- iv. **Ευελιξία:** οι προτάσεις των κρατών μελών αναφορικά με τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης θα αναφέρονται σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές και θα βασίζονται στην αρχή της επικουρικότητας, την προώθηση της αποκέντρωσης και των διαβουλεύσεων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και την εταιρική σχέση.

Ο νέος κανονισμός 1257/99 προέβλεπε την υλοποίηση

i. Διαρθρωτικών μέτρων,

- Επενδύσεις στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις.
- Εγκατάσταση νέων αγροτών.
- Εκπαίδευση και κατάρτιση γεωργών.
- Πρόωρη συνταξιοδότηση.

ii. Γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων

- Στήριξη των μειονεκτικών περιοχών και των περιοχών που υπόκεινται σε περιβαλλοντικούς περιορισμούς.
- Στήριξη μεθόδων γεωργικής παραγωγής που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και στη διατήρηση του φυσικού χώρου.
- Δασοκομία (διατήρηση και την ανάπτυξη των οικονομικών, οικολογικών και κοινωνικών λειτουργιών των δασών στις αγροτικές περιοχές).

iii. Μέτρων ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας του αγρό-διατροφικού τομέα

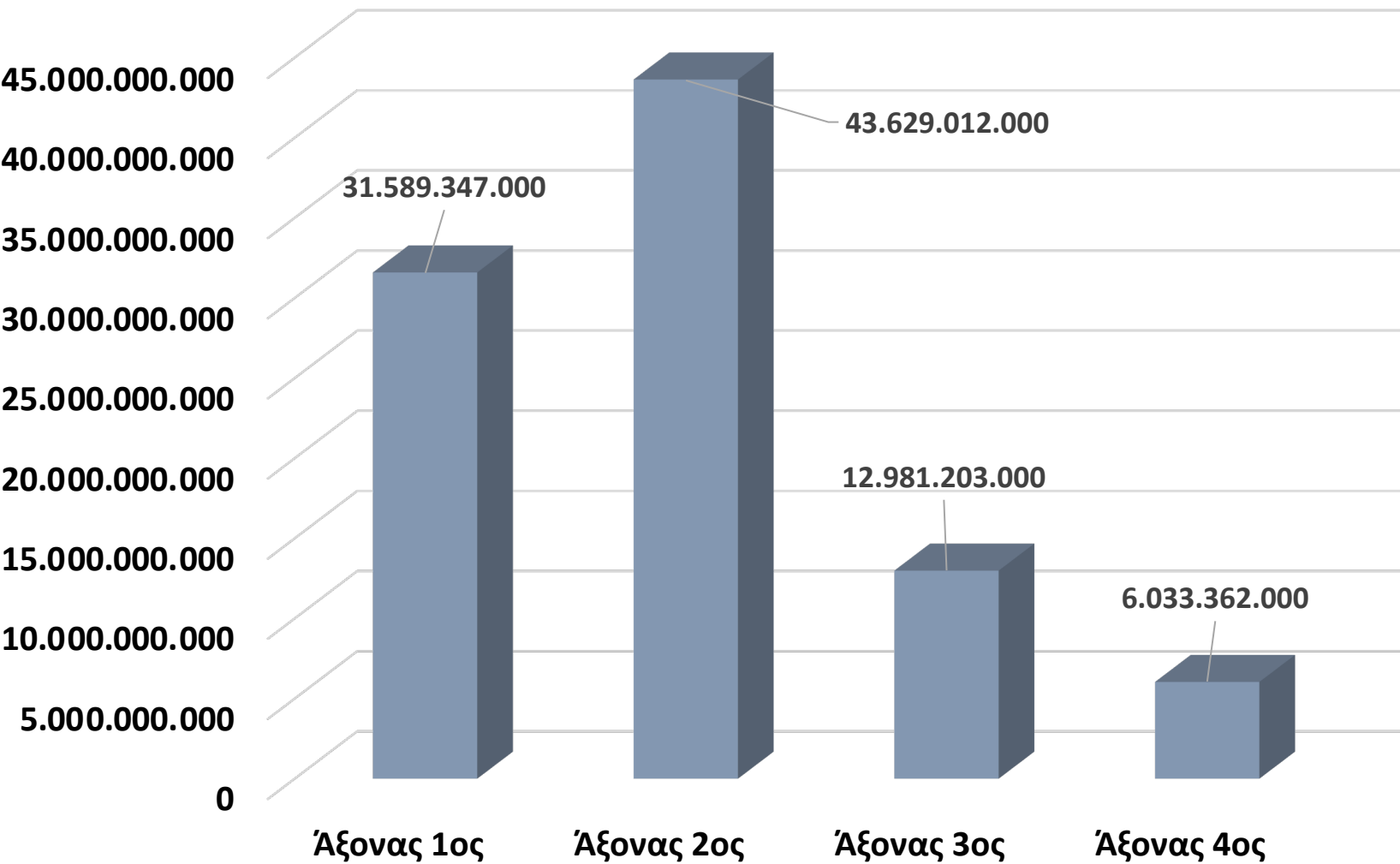
- Ενίσχυση της μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων και τροφίμων.

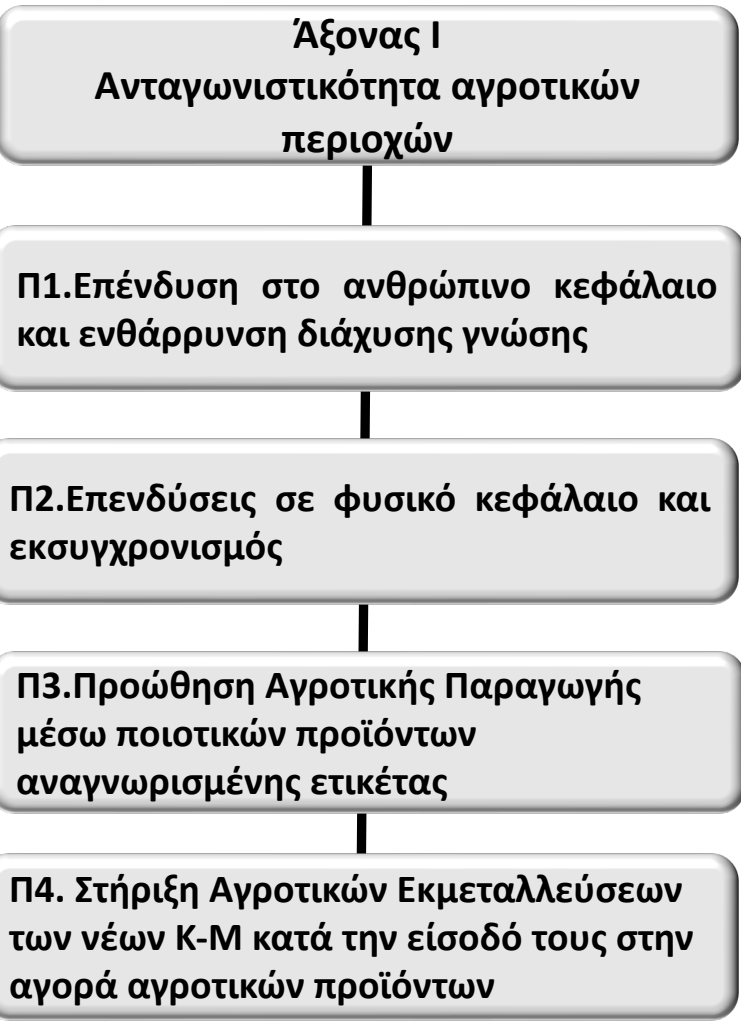
iv. Χρηματοδοτικές και κανονιστικές διατάξεις

- Απλοποίηση αγροτικής νομοθεσίας.
- Διαμόρφωση χρηματοδοτικού πλαισίου.
- Διαδικασίες ελέγχου και παρακολούθησης.

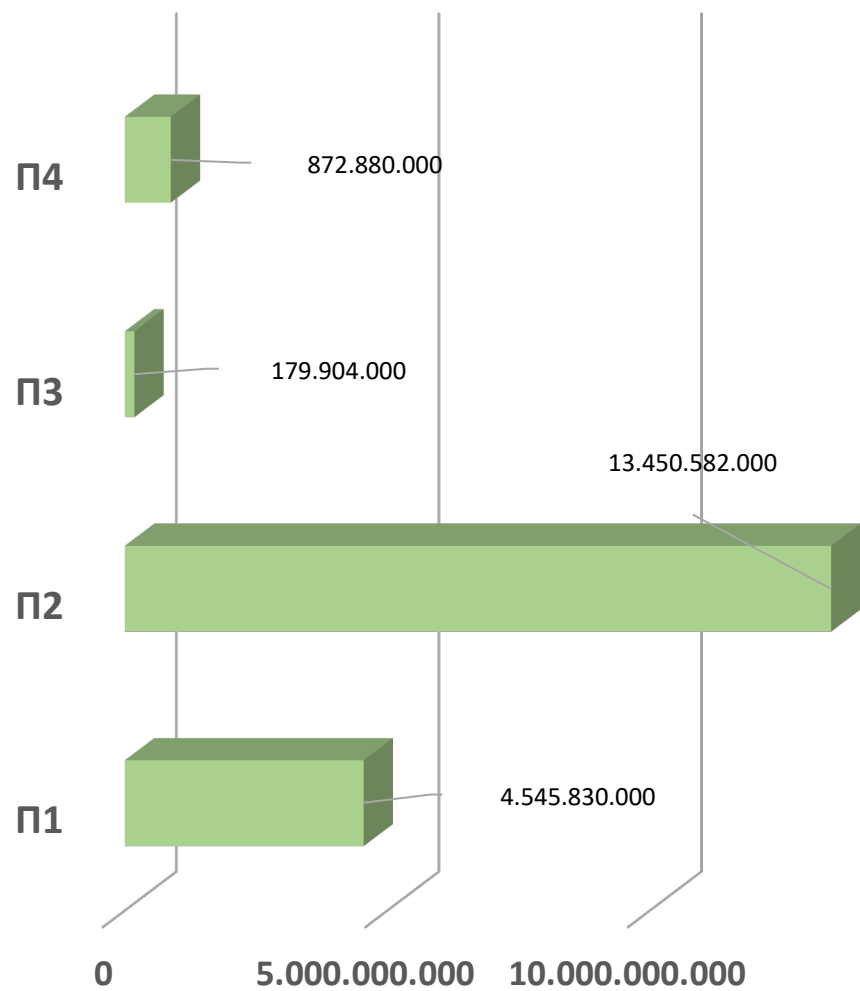

Ο προϋπολογισμός της ΠΑΑ – ελληνικό πρόγραμμα κατά άξονα, 2007-2013

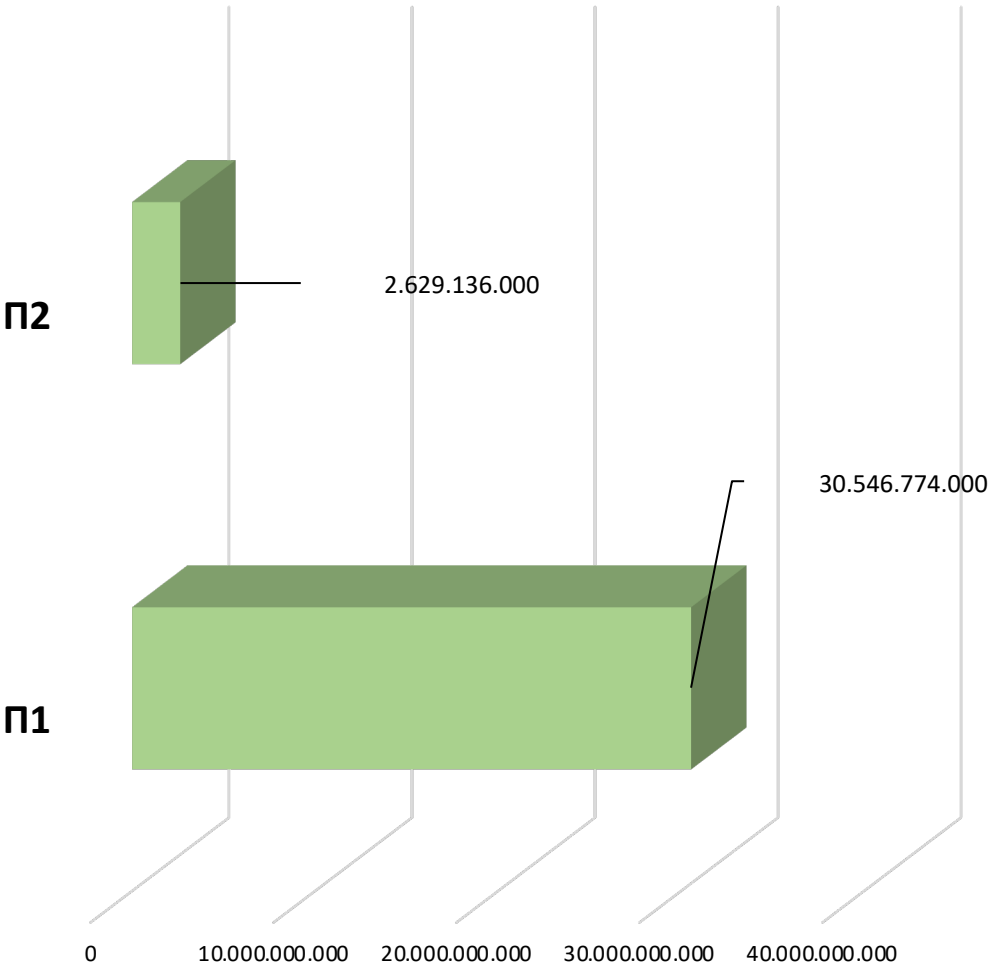

ΠΑΑ 2007-2013, ελληνικό πρόγραμμα: Άξονας Ι, χρηματοδότηση κατά προτεραιότητα

ΠΑΑ 2007-2013, ελληνικό πρόγραμμα: Άξονας II, χρηματοδότηση κατά προτεραιότητα

Άξονας III

Βελτίωση ποιότητας ζωής και
διαφοροποίηση αγροτικής οικονομίας

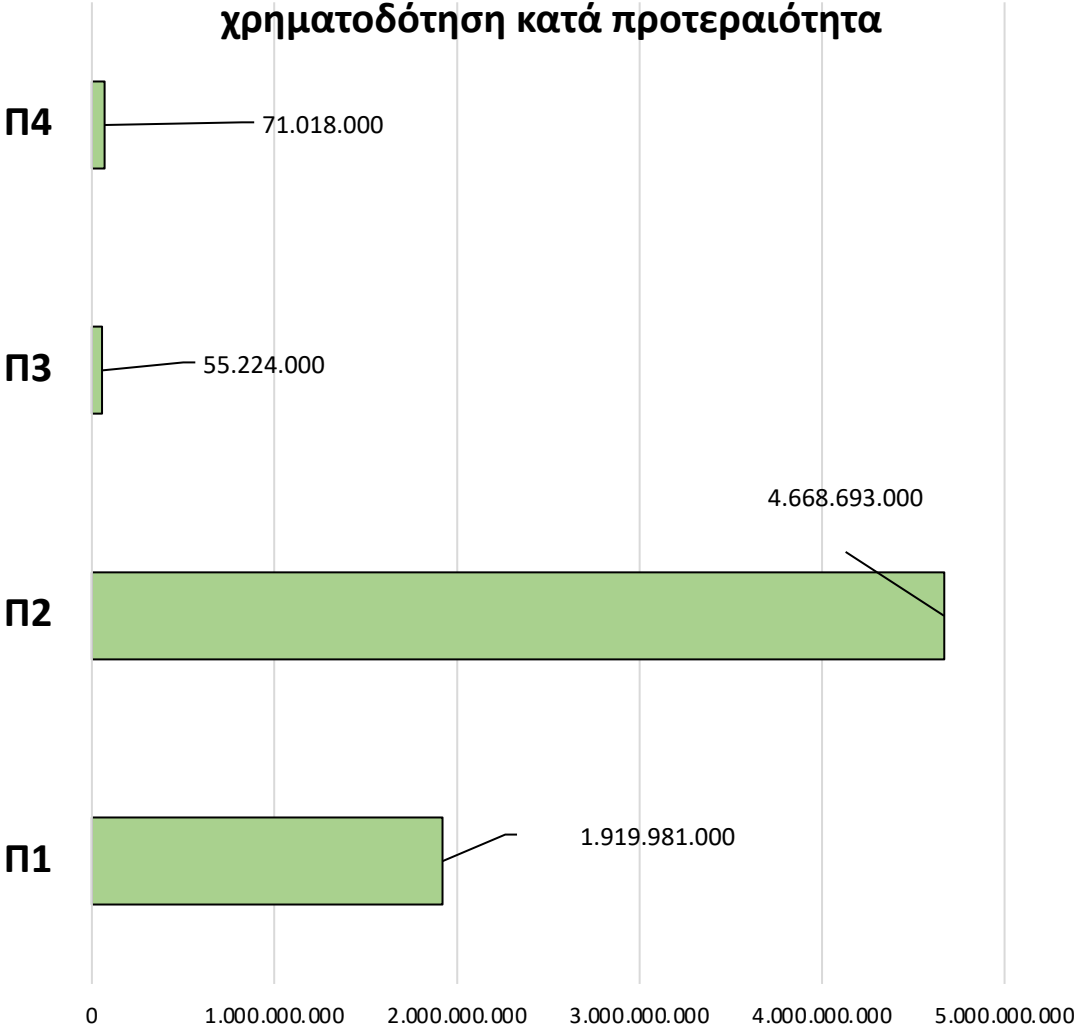
**Π1. Ενθάρρυνση διαφοροποίησης
αγροτικής οικονομίας**

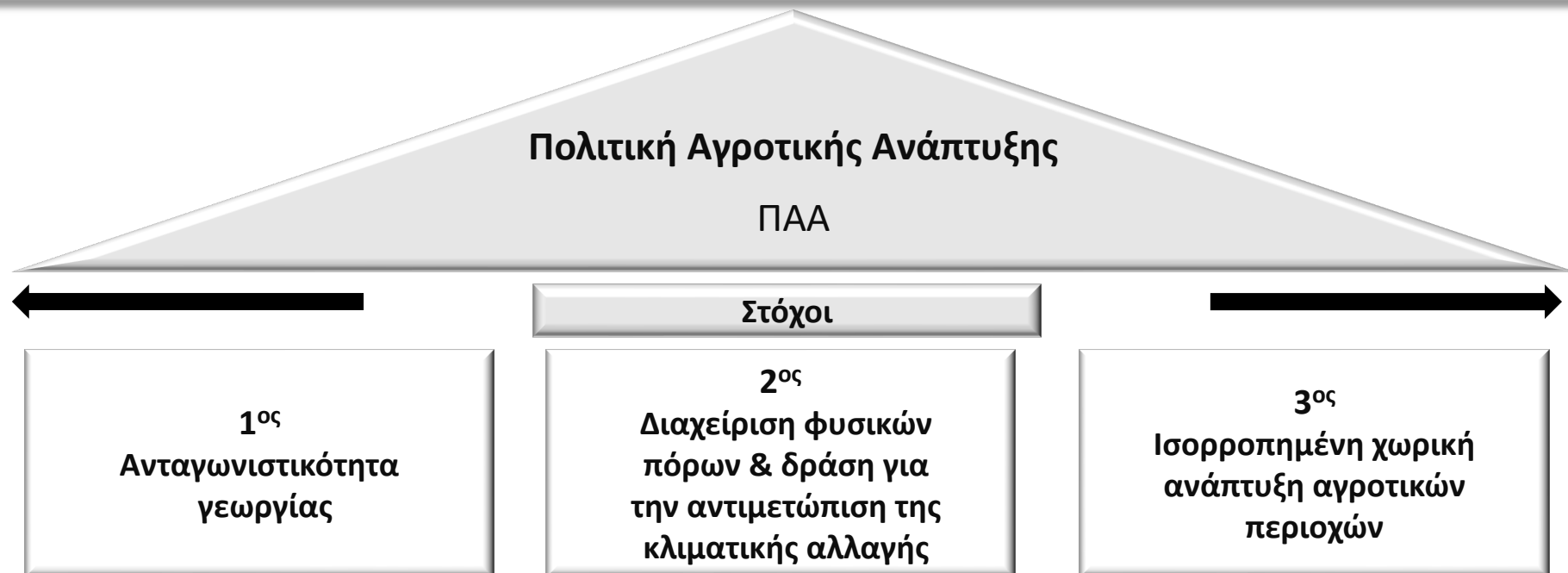
Π2. Βελτίωση Ποιότητας Ζωής

Π3. Εκπαίδευση και πληροφόρηση

**Π4. Απόκτηση δεξιοτήτων και υλοποίηση
τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών**

**ΠΑΑ 2007-2013 ελληνικό πρόγραμμα, Άξονας III,
χρηματοδότηση κατά προτεραιότητα**

Προτεραιότητες

1. Μεταφορά γνώσης και καινοτομίας στη γεωργία, τη δασική καλλιέργεια και τις αγροτικές περιοχές
2. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της βιωσιμότητας των αγροτικών εκμεταλλεύσεων
3. Προώθηση της οργάνωσης των αλυσίδων παραγωγής τροφίμων & της διαχείρισης κινδύνου στη γεωργία
4. Αποκατάσταση, διαφύλαξη και ενίσχυση των οικοσυστημάτων, βασιζόμενη στη γεωργία και τη δασοκομία
5. Προώθηση της επάρκειας των φυσικών πόρων και ενίσχυση της μετάβασης σε μία αγροτική οικονομία με χαμηλές εκπομπές ρύπων άνθρακα
6. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης.

Πυλώνας I	Στοχευμένες Δράσεις	Πυλώνας II
Πράσινες Ενισχύσεις	Περιβάλλον	Βιολογικά προϊόντα και Natura 2000
Ενισχύσεις Εγκατάστασης Νέων Αγροτών	Νέοι Αγρότες	Χρηματοδότηση έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας
Ενισχύσεις παραγωγών σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς	Περιοχές με φυσικούς περιορισμούς	Χρηματοδότηση ανάπτυξης επιχειρήσεων
Αναβάθμιση θεσμικού πλαισίου	Συνεργασίες Παραγωγών	Ενίσχυση για ίδρυση συνεταιρισμών

Η Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER

- ❑ Η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER (*Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale* - Links between the rural economy and development actions) θεσμοθετήθηκε το **1991** και αρχικά χρηματοδοτήθηκε από τα ΔΕΤ.
- ❑ Αποτελεί μία τοπικού χαρακτήρα, αναπτυξιακή πρακτική που επιτρέπει στους **τοπικούς δρώντες** να αναζητήσουν "**καινοτόμες**" λύσεις σε παλαιά και σύγχρονα αγροτικά ζητήματα **με την αξιοποίηση των τοπικών ενδογενών χαρακτηριστικών και τη διαμόρφωση συνεργασιών μεταξύ δημόσιου – ιδιωτικού τομέα.**
- ❑ Σε αντίθεση με τις τομεακές και μονοδιάστατες πολιτικές που υλοποιούνταν μέχρι τότε, η κ.π. LEADER:
 - Βασίζεται στα διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά της ευρωπαϊκής υπαίθρου και
 - αξιοποιεί την τοπική γνώση για να προσεγγίσει την ανάπτυξη χωρικά,
 - προκειμένου να προτείνει δράσεις προσαρμοσμένες στα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής
 - **Δεν υπαγορεύει "τι" πρέπει να γίνει αλλά "πώς" πρέπει να γίνει.**
- ❑ Αρχικά, αποσκοπούσε στο να αποτελέσει ένα εργαστήριο «καλών πρακτικών και καινοτόμων λύσεων», οι οποίες θα διαχέονταν στο σύνολο των ευρωπαϊκών αγροτικών περιοχών και θα λειτουργούσαν παραδειγματικά.
- ❑ Ωστόσο, η επιτυχημένη υλοποίηση του πιλοτικού προγράμματος και η θεσμοθέτηση της ΠΑΑ συνετέλεσαν στο να αποτελέσουν τα τελευταία 26 χρόνια μία από τις πλέον αναγνωρίσιμες πρακτικές που υλοποιούνται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής ΠΑΑ.

Τα προγράμματα LEADER

- ❖ Οι χρηματοδοτούμενες δράσεις, οι οποίες έχουν συγκεκριμένη **χωρική αναφορά**,
- ❖ συνδέονται **έμμεσα ή και καθόλου** με τη γεωργική δραστηριότητα.

❖ Πρωθούν:

- Βιώσιμη διαχείριση και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος
- Κινητοποίηση και συνοχή της τοπικής κοινωνίας
- Επαρκή οικονομική ανάπτυξη

❖ Στοχεύουν:

- Βιώσιμο φυσικό και δομημένο περιβάλλον
- Ισότιμο κοινωνικό περιβάλλον
- Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη

- ❑ Το LEADER I (1991-1993) εστίασε στην επαγγελματική εκπαίδευση, τον αγροτικό τουρισμό, την παραγωγή τοπικών αγροτικών προϊόντων και την τόνωση της τοπικής μικρής κλίμακας επιχειρηματικότητας.
- ❑ Τα LEADER II (1994-1999) και LEADER Plus (2000-2006), συνέχισαν στην ίδια κατεύθυνση
- ❑ Την προγραμματική περίοδο 2007-2013, η πρωτοβουλία αναβαθμίστηκε σε διακριτό άξονα με τρεις προτεραιότητες – αποτελώντας ουσιαστικά μικρογραφία της ΠΑΑ 2007-2013.
- ❑ Την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, οι δράσεις CLLD -LEADER θα συνεχίσουν να αποτελούν εργαλείο της ΠΑΑ.

Ομάδα Τοπικής Δράσης		Συνολική Έκταση	Χρηματοδότηση από την Ε.Ε.
LEADER I	217	367.000 km ²	442 εκατομμύρια €
LEADER II	906	1.375.144 km ²	1.775 εκατομμύρια €
LEADER +	896	1.577.386 km ²	2.105,10 εκατομμύρια €
LEADER axis	2.290	4.000.000 km ²	6.033,36 εκατομμύρια €

Πηγή Δεδομένων:

http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/app_templates/enrd_assets/pdf/measure-information-sheets/C_Infosheet_411_2_3.pdf,

http://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/statistics/rural-development/2013/full-text_en.pdf,

<http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/fms/pdf/28953B87-DFAE-12EC-4A2F-D36BAFB37D35.pdf>,

προσπέλαση 3/4/2017

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελούν μία **επιτυχημένη πρακτική** και αυτό οφείλεται:

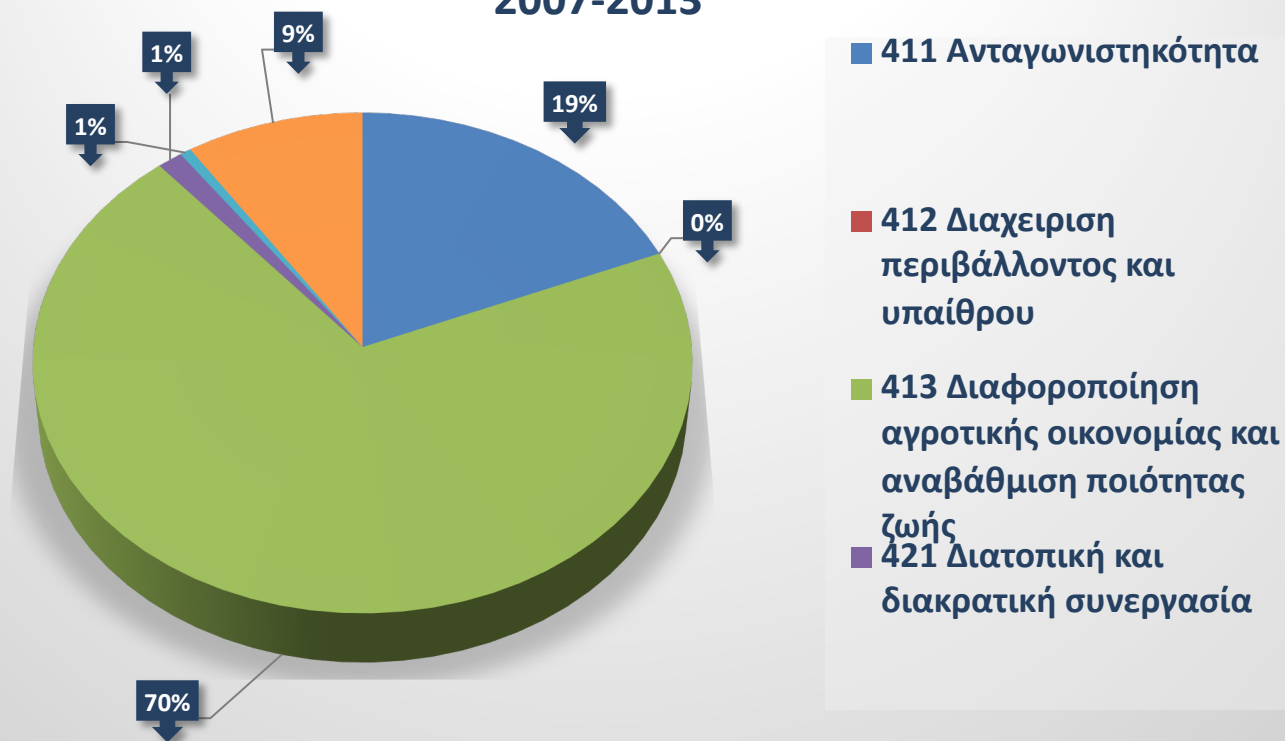
- i. Χωρική μονάδα αναφοράς (μικρή, ομοιογενής, κοινωνικά συνεκτική περιοχή, η οποία χαρακτηρίζεται από κοινές παραδόσεις, τοπική ταυτότητα, την αίσθηση του «ανήκειν»).
- i. Προσέγγιση «από-τα-κάτω-προς-τα-πάνω».
- i. Ομάδες Τοπικής Δράσης (οριζόντιες συνεργασίες) για το σχεδιασμό του τοπικού αναπτυξιακού πλάνου
- i. Ευέλικτο διαχειριστικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο (block grant funding).
- i. Καινοτόμες δράσεις
- i. Ολοκληρωμένες και πολύ-τομεακές πρακτικές
- i. Δικτύωση και διεθνείς συνεργασίες.

Ωστόσο, διαχρονικά έχει διατυπωθεί μία σειρά προβληματισμών, οι οποίοι θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

- **LEADER και διοικητική προσέγγιση:**
«από-πάνω-προς-τα-κάτω» που ενσωματώνει τον τοπικό ακτιβισμό
- **LEADER και τοπικές κοινωνίες:**
Ενίσχυση μεμονωμένης ελίτ
- **LEADER και χρηματοδότηση:**
Περιορισμένη χρηματοδότηση δυσανάλογη της προβολής τους.
- **LEADER και καινοτομία:**
διαφορετική αντίληψη μεταξύ Ε.Ε. και τοπικών κοινωνιών ως προς το περιεχόμενο της τελευταίας.
- **LEADER και δικτύωση:**
Αδυναμία δημιουργίας και διατήρησης διασύνδεσης τόσο στο εσωτερικό όσο και με το εξωτερικό της περιοχής παρέμβασης.

1. Χρηματοδότηση μέτρων των οποίων ο αντικειμενικός στόχος ήταν η ανταγωνιστικότητα της γεωργίας και της δασοκομίας, με έμφαση στην αναδιάρθρωση, την ανάπτυξη και την καινοτομία.
 2. Χρηματοδότηση μέτρων για την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου.
 3. Χρηματοδότηση μέτρων των οποίων ο αντικειμενικός στόχος ήταν η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και η ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας.
- Ο σχεδιασμός τους αποτέλεσε μικρογραφία του αντίστοιχου για τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης
 - Ο προϋπολογισμός για τον Άξονα LEADER ανήλθε στο 5% - 11% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στα «παλαιά» κράτη μέλη.
 - Και στο 2,5% τουλάχιστον για τα «νέα» κράτη μέλη.

LEADER Axis, χρηματοδότηση ανά κατηγορία μέτρων, 2007-2013

- Έμφαση στη στήριξη της επιχειρηματικότητας και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.
- Για την στήριξη της επιχειρηματικότητας η συνολική χρηματοδότηση ανήλθε στα 222.000.000,00€ περίπου.
- Για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής η συνολική χρηματοδότηση ανήλθε στα 52.041.771,35€.
- Αγνοήθηκε ο άξονας 421.
- Περιορισμένες δαπάνες για δικτύωση και απόκτηση δεξιοτήτων.

LEADER “καλές πρακτικές”: Η συμβολή των LEADER στην οικονομική ανάπτυξη και δικτύωση των περιοχών παρέμβασης μέσω ενδογενών στρατηγικών

Δράση L322-1

1. Έργο / Project

Λιθεπίστρωση κεντρικού δρόμου οικισμού Φαναρίου
Stone built main road in Fanari settlement

Το επενδυτικό σχέδιο επίστρωσης του κεντρικού δρόμου που διασχίζει τον οικισμό του Φαναρίου με ορθογωνισμένους λίθους σε μήκος περίπου 470 μέτρων, υλοποιείται από τη Δημοτική Αρχή Μουζακίου με σκοπό την ανάδειξη και διατήρηση της αρχιτεκτονικής ταυτότητας του οικισμού, τη βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής και την προσέλκυση επισκεπτών στον οικισμό του Φαναρίου.

Το έργο δημόσιου χαρακτήρα περιλαμβάνει εργασίες οδοποιίας και οικοδομικές και αφορά την κατασκευή του πρώτου σε ιεράρχηση και σπουδαιότητα έργου της μελέτης συνολικής αναβάθμισης - ανάπλασης των οικισμών Καναλίων - Φαναρίου, η οποία εκπονήθηκε από τον πρώην Δήμο Ιθώμης με σκοπό την αξιοποίηση των δράσεων του υπομέτρου L322.

Το έργο ολοκληρώθηκε σε ποσοστό 34,9% και συνεχίζεται στο νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020.

	ΕΡΓΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	Με Ευρωπαϊκή επένδυση στην αγροτική παραγωγή	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007 - 2013 ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER	
Δικαιούχος Δήμος Μουζακίου Διεύθυνση Φανάρι Δήμος Μουζακίου TnL - Tel: 24453-50107	Project beneficiary Municipality of Mouzaki Address Fanari Municipality of Mouzaki email: dimos@mouzaki.gr	
website: www.mouzaki.gr		
Προϋπολογισμός - Budget: 125.772,36 €		
Δημόσια Δαπάνη - Public Funds: 64.186,62 €		
Ποσοστό επιχορήγησης - Subsidy percentage: 54,28 %		

Λιθεπίστρωση κεντρικού δρόμου

- Αναβάθμιση – ανάπλαση οικισμών
- Ανάδειξη και διατήρηση της αρχιτεκτονικής ταυτότητας του οικισμού
- Ελκυστικότητα περιοχής και προσέλκυση επισκεπτών

LEADER “καλές πρακτικές”: Η συμβολή των LEADER στην οικονομική ανάπτυξη και δικτύωση των περιοχών παρέμβασης μέσω ενδογενών στρατηγικών

Δράση L123α

5. Έργο / Project

Εκσυγχρονισμός οινοποιείου
Winery modernization

	ΕΡΓΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Με Επένδυση από την ελληνική κυβέρνηση	
	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007 - 2013 ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER	
Δικαιούχος	Project beneficiary	
Οινοποιείο Γ. Καραμήτρου	Winery G. Karamitros & Co.	
Στα Ο.Ε.	Partnership	
Διεύθυνση	Address	
Μεσενικόλας Δήμος	Mesenikolas Municipality	
Λίμνης Πλαστήρα	of Limni Plastiras	
Τηλ - Tel: 24410-70871	email: info@domainemesenicolos.gr	
	website: www.domainemesenicolos.gr	
	Προϋπολογισμός - Budget: 181.000,00 €	
	Δημόσια Δαπάνη - Public Funds: 90.500,00 €	
	Ποσοστό επιχορήγησης - Subsidy percentage: 50%	

Το επενδυτικό σχέδιο εκσυγχρονισμού του οινοποιείου – εμφιαλωτηρίου των εταιρών Καραμήτρου Γεωργίου και Ιωάννης, το οποίο βρίσκεται εντός της αμπελουργικής ζώνης Ο.Π.Α.Π. Μεσενικόλα, περιελάμβανε την προμήθεια σύγχρονου μηχανολογικού εξοπλισμού (αυτόματο γεμιστικό ασκών, αζωτογεννήτρια, αυτόματο κλειστικό μηχανήμα χαρτοκιβωτίων, εκτυπωτικό inkjet, βαρέλια παλίνωσης, λογισμικό διαχείρισης οινοποιίας κ.α.) καθώς και την εγκατάσταση συστήματος διαχείρισης υγιεινής και ασφάλειας τροφίμων (ISO 22000).

Η επιχείρηση παράγει και εμφιαλώνει τοπικούς ερυθρούς, λευκούς και ερυθροπούς οίνους με την επωνυμία «Π.Γ.Ε. Καρδίτσας» καθώς και ερυθρό ξηρό οίνο «Π.Ο.Π. Μεσενικόλα» σε φιάδες των 187 ml και 750 ml και σε ασκούς διαφόρων χωρητικότητας.

Εκσυγχρονισμός Οινοποιείου

- Δημιουργία Νέων θέσεων εργασίας
- Αξιοποίηση τοπικών προϊόντων για την παραγωγή ΠΓΕ
- Καρδίτσας – ΠΟΠ Μεσενικόλα
- Σύνδεση της περιοχής στο πλαίσιο των μονοπατιών κρασιού